

Obsah

Úvodem	10
Poděkování	11
Přehled vývoje osobní dopravy	12
České a slovenské autobusy	17
Avia	18
Letecké závody Avia, n. p., Praha-Letňany (1947–1951)	18
Ekobus	21
Ekobus, a. s., Česká Lípa (od roku 2001 do současnosti)	21
Městské autobusy Ekobus	21
Linkové autobusy Ekobus	21
Fram	22
Továrna na vozy Fram, akc. spol., Kolín (1927–1939)	22
Granus	24
Liaz Zvolen, s. r. o., Zvolen (1995–1999)	24
Karosa	25
Karosa, n. p. Vysoké Mýto (1948–1993)	25
Karosa, a. s., Vysoké Mýto (od 1. 7. 1993–2006)	25
Iveco Czech Republic, a. s., Vysoké Mýto (od roku 2007 do současnosti)	25
Autobusy Škoda 706 RO	27
Autobusy Karosa T 500 HB	27
Autobusy Karosa SB	29
Autobusy Škoda 706 RTO	29
Autobusy řady Š 11	33
Městské autobusy ŠM 11	34
Linkové autobusy ŠL 11	35
Dálkové autokary ŠD 11	36
Midibusy Karosa A 30	37
Autobusy Karosa řady 700	37
Městské a příměstské autobusy B 731, B 732 a B 741	39
Linkové a meziměstské autobusy C 734, C 735 a C 744	40
Dálkové autokary Karosa LC 735 a LC 736	41
Luxurní vysokopodlažní autokary Karosa LC 737 HD 11 a LC 757 HD 12	42
Autobusy Karosa řady 900	42
Městské autobusy Karosa B 931–B 961	44
Linkové autobusy Karosa C 934–C 956	44
Dálkové autokary Karosa LC 936, LC 937 GT 11, LC 956 a LC 957 HD 12	44
Pod značkou Irisbus	46
Autobusy Irisbus CityBus, Ares, Arway, Citelis, Récréo a Crossway	47
KARS	50
KARS, s. r. o., Dolní Bučice (2005, od roku 2009 do současnosti)	50

Technické údaje autobusu Alma II	51
Lahti	51
ČSAD Bus, a. s., Ústí nad Labem (1997–1998)	51
Meziměstský autobus Lahti 402/CZ-B	52
Meziměstský autobus Lahti 402/CZ-C	52
Laurin & Klement	53
Laurin & Klement, a. s., továrna automobilů, Mladá Boleslav (1906–1929)	53
Omnibusy Laurin & Klement typov E, F, H, D, L a MS	53
Omnibusy Laurin & Klement typů 500, 505, 545, 550, 115 a 125	56
LIAZ	58
Liberecké automobilové závody, n. p., Rýnovice (Jablonec nad Nisou-Rýnovice) (1952–1961; 1997)	58
Liberta	59
Pražský A. Fross-Büssingův závod, speciální továrna na nákladní automobily a autobusy, kom. spol., Praha-Bubeneč (1926–1936)	59
MARP	61
Mechanizační a regenerační podnik, Bratislava (1957–1958)	61
Novoplan	62
SAO, s. r. o., Lučenec (1996–2004)	62
Městské, linkové a turistické autobusy Novoplan	63
Terénní autobusy	64
Emibus	64
NW	64
Nesselsdorfer Wagenbau-Fabriksgesellschaft, Nesselsdorf (Kopřivnice) (1900–1922)	64
Parní omnibus – technické údaje	65
Omnibusy NW O a NW O–2 (1907–1909)	65
Omnibusy NW SO (1910–1914)	65
OASA	67
OASA, a. s., Čáslav (1990–1994)	67
Praga	68
Automobilní oddělení První českomoravské továrny na stroje, Praha-Libeň (1912–1927)	68
Auto Praga, Českomoravská Kolben-Daněk, akc. spol., Praha-Vysočany (1927–1945)	68
Letecké závody, národní podnik, Praha-Vysočany (1. 1. 1946–1. 9. 1948)	68
Auto Praga, národní podnik, Praha-Vysočany (2. 9. 1948–17. 6. 1953)	68
Autobusy Praga v abecedním pořadí podle jednotlivých typů	69
Autobusy Praga AN a Praga AO (1924–1939)	69
Autobusy Praga A 150 (1946–1951)	70
Autobusy Praga L (1912–1931)	71
Autobusy Praga LN (1932–1940)	72
Autobusy Praga MN a Praga MO (1926–1928)	72
Autobusy Praga N (1915–1925)	72
Autobusy Praga NO (1925–1937)	73
Autobusy Praga NOD (1930–1937)	74
Autobusy Praga NDO (1939–1950)	75
Autobusy Praga R (1913–1926)	76

Autobusy Praga RN (1933–1953)	76
Praga RN 1943	76
Autobusy Praga RND (1936–1955)	77
Autobusy Praga SND a Praga SNDg (1936–1942)	77
Autobusy Praga TN (1930–1938)	78
Autobusy Praga TO a Praga TOV (1933–1938)	78
Autobusy Praga VT6	81
Pre-Os	81
Pre-Os, s. r. o., Prešov, Levoča (2005–2009)	81
RAF	81
Reichenberger Automobil-Fabrik, Liberec-Růžodol (Reichenberg-Rosenthal) (1909–1913)	82
Dvanáctimístný omnibus RAF 20/24 HP z let 1909–1910	82
Omnibusy RAF zhotovené v spolupráci s automobilkou Laurin & Klement	82
Rösler & Jauernig	84
Rösler & Jauernig, Fahrrad- und Motorfahrzeug-Fabrik, Ústí nad Labem 1906–1908	84
SlovBus	85
SlovBus, a. s., Nové Mesto nad Váhem (1997–2004)	85
Slovbus N.M., s. r. o., Detva (2004–2009)	85
SOR	87
SOR, s. r. o., Libchavy (od roku 1993 do současnosti)	87
Škoda	93
Akciová spoločnosť dráve Škodovy závody, automobilové oddelení, Plzeň a Mladá Boleslav (1925–1929)	93
ASAP – Akciová spoločnosť pro automobilový průmysl, Mladá Boleslav (1930–1939)	93
Reichswerke-Hermann-Göring A.G., Mladá Boleslav (1939–1945)	93
Škoda Ostrov, s. r. o., Ostrov (1995–2001)	93
Parní vozidla Sentinel	93
Autobusy Škoda s motory Škoda 430 a 4R	94
Autobusy Škoda s unifikovanými čtyř a šestiválcovými motory	94
Autobusy Škoda se vznětovými motory	97
Prototypy autobusů Škoda s aerodynamickými karoseriemi	103
Autobusy Škoda z Ostrova	103
TAM Bus	103
TAM Bus Slovensko, s. r. o., Bratislava (1994–1995)	103
Tatra	105
Nesselsdorfer Wagenbau-Fabriksgesellschaft - Prag (1921–1924)	105
Tatra-Werke, Automobil- und Wagonbau A.G., Kopřivnice (1924–1927)	105
Tatra, a. s. pro stavbu automobilů a železničních vozů, Kopřivnice (1927–1936)	105
Závody Ringhoffer-Tatra, a. s., Kopřivnice (1936–1945)	105
Tatra, národní podnik, Kopřivnice (1946–1990)	105
Tatra, a. s., Kopřivnice (1990–2003)	105
Terex Tatra, a. s., Kopřivnice (od roku 2003)	105
Autobusy Tatra se vzduchem chlazenými zážehovými motory	105
Autobusy Tatra s kapalinou chlazenými zážehovými motory	108
Autobusy Tatra s kapalinou chlazenými vznětovými motory	111

TEDOM	112
TEDOM, a. s., Divize Autobusy, Třebíč (od roku 2004 do současnosti)	112
Autobusy TEDOM s plynovými motory (CNG)	112
Autobusy TEDOM se vznětovými motory	113
Troliga Bus	114
Troliga Bus, s. r. o., Prešov (od roku 2009 do současnosti)	114
Městské autobusy	114
Příměstské autobusy	114
Walter	115
Akciová továrna automobilů J. Walter a spol., Praha-Jinonice (1923–1926)	115
Akciová továrna na automobily a letecké motory J. Walter a spol., Praha-Jinonice (1926–1930)	115
Akciová společnost Walter, továrny na automobily a letecké motory, Praha-Jinonice (1930–1936)	115
Autobusy Walter na podvozcích a s motory nákladních automobilů	116
Autobusy Walter s motory z osobních automobilů	118
Wikov	120
Wichterle & Kovářik, akc. spol., Prostějov (1930–1937)	120
Zliner	123
Zliner, s. r. o., Zlín (1993–1996)	123
Trolejbusy a elektrobusy	126
Dopravní podnik Ostrava	128
Dopravní podnik, a. s., Ostrava (2003–2010)	128
Ekova Electric, a. s., Ostrava (od roku 2011 do současnosti)	128
Praga	128
Auto Praga, Českomoravská Kolben-Daněk, akc. spol., Praha-Vysočany (1936–1939)	128
SOR, Libchavy (od roku 2008 do současnosti)	129
Hybridní autobusy SOR NBH 18	130
Škoda	130
Akciová společnost dříve Škodovy závody, Plzeň (1936–1948)	130
Závody V. I. Lenina, n. p., Plzeň (1950–1959)	130
Škoda Plzeň, koncernový podnik, Plzeň, závod Ostrov nad Ohří (1960–2001)	130
Škoda Electric, a. s., Plzeň-Doudlevice (od roku 2003 do současnosti)	130
Trolejbusy Škoda z Plzně	132
Trolejbusy Škoda z Ostrova	135
Trolejbusy Škoda/Irisbus	139
Trolejbusy Škoda Solaris	139
Trolejbusy Škoda-Sanos	140
Tatra	141
Ringhoffer-Tatra, a. s., Praha-Smíchov (1936–1938)	141
Ringhoffer-Tatra-Werke, A.G., Praha-Smíchov (1938–1945)	141
Tatra, n. p., Kopřivnice, závod Praha-Smíchov (1946–1958)	141
Mikrobusy, minibusy a midibusy	143
Aero	144

Letecké závody, n. p., Praha-Vysočany (1946–1947)	144
ASPA	144
Příbramská strojírna a slévárna, a. s., Příbram (1925)	144
Avia	145
Avia, n. p., Praha-Letňany (1977–1991)	145
Avia, a. s., Praha-Letňany (1992–1996)	145
Daewoo-Avia, a. s., Praha-Letňany (1996–2005)	145
Avia Ashok Leyland Motors, s. r. o., Praha-Letňany (od 2006)	145
Avia A 30–Ikarus 553	145
Avia A 31–Čavdar LC-51	145
Avia A 21–TAZ Neretva	146
BAZ	146
Bratislavské automobilové závody, Bratislava-Děvinská Nová Ves (1976–1991)	146
Ocelot	148
Ocelot, s. r. o., Žacléř (od roku 1999 do současnosti)	148
TAZ	148
Trnavské automobilové závody, n. p., Trnava (1979–1994)	148
TAZ Sipox, a. s., Trnava (1994–1999)	148
Autobusové přívěsy a návěsy	151
Karosárny a výroba autobusových nástaveb	155
Autoarma	156
Autoarma, Ottmar a spol., karosárna, Praha (1936–1939)	156
Aviana Plus	158
Aviana Plus, s. r. o., Pezinok (od roku 2005 do současnosti)	158
Bohemia	158
Bohemia spol. s r. o., vozovka a strojírna, Česká Lípa (1932–1945)	158
Brožík	158
Václav Brožík a synové, továrna karoserií, Plzeň (1899–1938)	158
Jana Brožíková, továrna karoserií, Plzeň (1938–1948)	158
Buzola Bus Design	159
Buzola Int., s. r. o., Praha-Kunratice (od roku 2007 do současnosti)	159
Dezort	159
Carrosserie František Dezort, Plzeň-Doudlevice (1928–1941)	159
Fiedler	160
J. Fiedler, karosárna, České Budějovice (1936–1938)	160
Hartman	160
Rudolf Hartman, výroba karoserií, Jaroměř (1931–1942)	160
Holešovský	160
Antonín Holešovský, výroba karoserií, Lukavice, p. Kyšperk (1936–1939)	160
Holický	160
František Holický, karosárna, Holice v Čechách (1938)	160
Holík	161

Karosárna M. Holík, Praha-Vršovice (1927–1939)	161
Hrček & Neugebauer	161
Hrček & Neugebauer, továrna na autokaroserie a kočáry, Mařatice u Uherského Hradiště 1920–1932)	161
Ivacar	162
Ivacar Ivančice, s. r. o., Ivančice (od roku 1993 do současnosti)	162
Karosa	163
Karosa, továrna automobilových karoserií, Uhlík–Viktorín–Žemlička, Praha–Holešovice (1921–1939)	163
KHMC	163
KH Motor Centrum, Opava (od roku 1999 do současnosti)	163
KM Rest	165
KM Rest s. r. o., Ivančice (od roku 2003 do současnosti)	165
KOV	165
KOV, s. r. o., Velim (od roku 2007 do současnosti)	165
Leitner	166
Karosárna Karel Leitner, Plzeň (1926–1948)	166
Lepil	166
T. Lepil a synové, továrna na vozy a karoserie, Rousínov (1919–1948)	166
Linie	168
Toušek a spol., továrna na karoserie a vlečné vozy, Mělník (1938–1948)	168
Mave	168
Mave, spol. s r. o., Liptál (od roku 1999 do současnosti)	168
Moravskoslezská vagonka	169
Moravskoslezská vagonka, Studénka (1992)	169
Moravsko-slezská vozovka	169
Moravsko-slezská vozovka, a. s., dříve Studénská továrna na vagony, Butovice (1928–1945)	169
Panax	170
Panax F.C.S., s. r. o., Tvrdošín (od roku 2005 do současnosti)	170
Petera	170
Ig. Th. Petera a synové, výroba karoserií, Vrchlabí (1908–1947)	170
ROS	171
ROS, a. s., Brno (od roku 1992 do současnosti)	171
Rošero-P	171
Rošero-P, s. r. o., Spišská Nová Ves (od roku 2004 do současnosti)	171
Sedláček	172
J. K. Sedláček, továrna autokaroserií, kočárů a dopravních prostředků, Jihlava (1924–1939)	172
Slov-Avia	173
Slov-Avia, a. s., Žilina (1992–1997)	173
Sodomka	173
Josef Sodomka, továrna na karoserie, Vysoké Mýto (1928–1948)	173
Autobusové karoserie Sodomka na podvozcích značky Praga	173
Autobusové karosérie Sodomka na podvozcích značky Škoda	175
Autobusové karoserie Sodomka na podvozcích značky Tatra	177

Uhlík	178
Oldřich Uhlík, továrna karoserií, Praha-Strašnice, 1928–1948	178
Konstruktéři a karosáři	182
Arch. Otakar Diblík	183
Mgr. art. Martin Jabrocký	183
Jan Jansa	183
František Kardaš	183
Ing. František Kec	183
Josef Klejch	183
Ladislav Klimeš	184
Ing. Vladimír Korbel	184
Doc. Ing. arch. Patrik Kotas	184
Josef Kozák	184
Prof. Ing. Oldřich Meduna	184
Ing. Ivan Mervart	184
Ing. Josef Nalezeneč	185
Akad. sochař František Pelikán	185
Vladimír Popelář	185
Adolf Raška	185
Akad. sochař Zdeněk Rosák	185
Josef Sodomka	185
Oldřich Uhlík	186
Výklad použitých výrazů	187
Autobusová doprava	188
Kategorizace vozidel na přepravu osob	188
Autobus	188
Midibus	188
Mikrobus	188
Minibus	189
Rozdělení autobusů podle konstrukce	189
Trolejbus	189
Autobusový přívěs	189
Paliva a spotřeba	190
Příloha	191
Živnostenské svazy a spolky v meziválečném období	192
Statistiky	192
Literatura	197
Knihy	198
Časopisy	198
www	199